

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Πρόγραμμα Βασικής Έρευνας
"Καραθεοδωρή"

Επιτροπή Ερευνών research.upatras.gr

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2009-2012

Πάτρα Ιούνιος 2013

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Έκθεση αυτή έχει συνταχθεί από την Επιτροπή του Εσωτερικού Προγράμματος Βασικής Έρευνας του Πανεπιστημίου Πατρών «Κ. Καραθεοδωρή» και αφορά στην αποτίμηση των 34 έργων που εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση το 2008 και εκτελέστηκαν κατά την περίοδο 2009-2012. Η μέθοδος που ακολούθησε η Επιτροπή ήταν αυτή της μελέτης της τελικής εκθέσεως των έργων, των δημοσιεύσεων που έχουν προκύψει από αυτά και τις παρουσιάσεις που έκαναν οι εκπρόσωποι των ερευνητικών ομάδων κατά την Ημερίδα που έγινε το Φεβρουάριο του 2013.

Οι παρουσιάσεις των έργων έχουν καταγραφεί σε βίντεο και οι διαφάνειες των παρουσιάσεων είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ερευνών research.upatras.gr

Το υλικό της Έκθεσης αυτής αποτελεί πολύτιμο οδηγό για την προκήρυξη των επόμενων δράσεων του προγράμματος και συγχαίρουμε την Επιτροπή Καραθεοδωρή για το έργο της.

Η επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Πατρών

Η Επιτροπή του Προγράμματος Κ. Καραθεοδωρή» είχε την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Καλπαξής, Καθηγητής Σχολής Υγείας <dimkal@med.upatras.gr>,

Μέλη:

Γεώργιος Αγγελόπουλος, Καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής <angel@upatras.gr>

Αβραάμ Ζελιλίδης, Καθηγητής Σχολής Θετικών Επιστημών <a.zelilidis@upatras.gr>,

Παναγιώτης Μέγας, Καθηγητής Σχολής Υγείας <panmegas@med.upatras.gr>,

Χρήστος Μπούρας, Καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής <bouras@ceid.upatras.gr>,

Διονύσιος Παπαϊωάννου Καθηγητής Σχολής Θετικών Επιστημών <dapapaio@chemistry.upatras.gr>,

Αγγελική Ράλλη, Καθηγήτρια Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών <ralli@upatras.gr>

Γραμματέας: Ειρήνη Μαυροειδή, ΕΛΚΕ <emavr@upatras.gr>

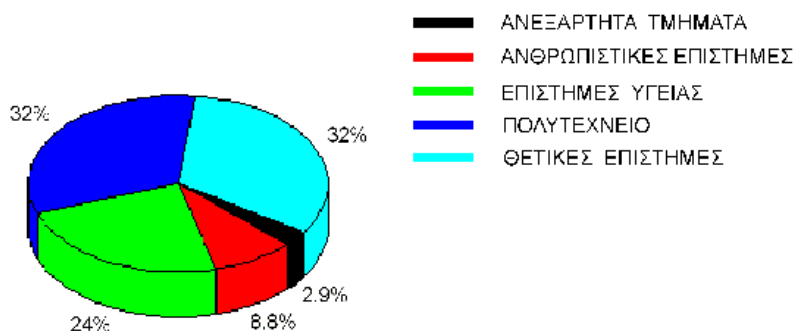

Ο Δ. Καλπαξής ανοίγει την ημερίδα του Καραθεοδωρή
[Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών 27 Φεβρουαρίου 2013]

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Πρόγραμμα Βασικής Έρευνας “Κ. Καραθεοδωρή”
Προκήρυξη 2008
ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

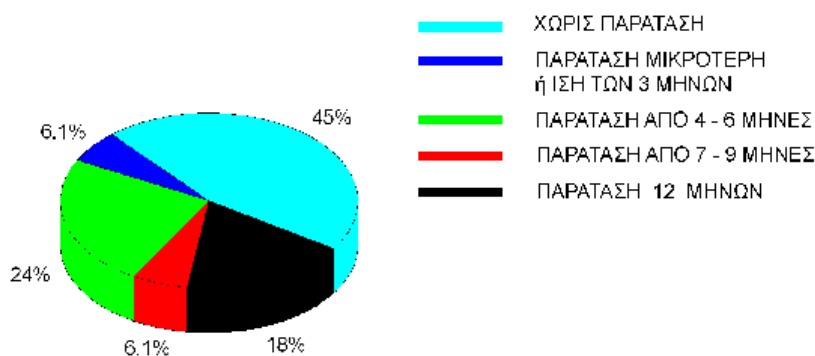
Το Πανεπιστήμιο Πατρών έχει ως στόχο τη συνεχή ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας με κάθε δυνατό τρόπο και ειδικότερα την ενίσχυση της Βασικής Έρευνας, δεδομένου ότι η Εκπαίδευση και η Έρευνα αποτελούν θεμελιώδεις και άρρηκτα συνδεδεμένες δραστηριότητες της ακαδημαϊκής ζωής. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλει στην καλλιέργεια της φιλοσοφίας της έρευνας από το προπτυχιακό επίπεδο, ενδυναμώνει την ποιότητα της εκπαίδευσης και συντελεί στη δημιουργία υψηλού επιπέδου ερευνητικού δυναμικού.

Το 2008 προκηρύχθηκαν 34 έργα τριετούς διάρκειας, συνολικής δαπάνης 1.020.000,00€. Η κατανομή των εγκριθέντων έργων στις Σχολές και τα Ανεξάρτητα Τμήματα φαίνεται στην **Εικόνα 1**.

Εικόνα 1. Κατανομή των εγκριθέντων έργων στις Σχολές και τα Ανεξάρτητα Τμήματα.

Ως γενική ημερομηνία έναρξης των έργων είχε ορισθεί η 01-01-2009 και ως ημερομηνία λήξης η 31-12-2011. Λόγω παράτασης της λήξης ορισμένων έργων κατά 12 μήνες (**Εικόνα 2**), η Ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» 2008 έγινε στις 27-02-2013.

Εικόνα 2. Παράταση της λήξης των έργων, πέραν της επίσημης ημερομηνίας λήξης του προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» 2008.

Τα στοιχεία για την αποτίμηση του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» 2008 συλλέχθηκαν από τις παρουσιάσεις στην εν λόγω Ημερίδα, καθώς και από την αξιολόγηση των Τελικών Εκθέσεων που υπέβαλαν οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι. Η αξιολόγηση των Τελικών Εκθέσεων έγινε από τα μέλη της Επιτροπής «Καραθεοδωρή», ανάλογα με τη συνάφεια των υποέργων και της ερευνητικής δραστηριότητας/γνωστικού αντικείμενου εκάστου μέλους της Επιτροπής.

1. Αξιολόγηση του ερευνητικού αποτελέσματος

Τα έργα, σε ποσοστό 59%, ολοκλήρωσαν το φυσικό τους αντικείμενο, ενώ μερικά υπερέβησαν τους αρχικά προβλεπόμενους στόχους, χωρίς επιβάρυνση του οικονομικού προϋπολογισμού τους. Όπως φαίνεται στην **Εικόνα 3**, το επιστημονικό έργο που εκπονήθηκε στο πλαίσιο κάθε υποέργου μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό.

Εικόνα 3. Υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου των έργων.

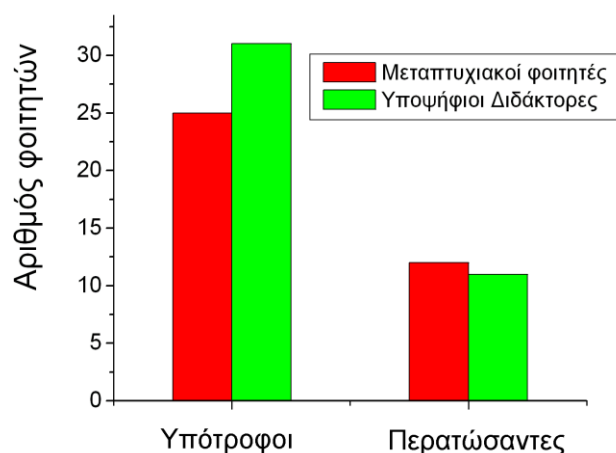
Περισσότερο ικανοποιητική ήταν η συνάφεια του εκπονηθέντος έργου με το φυσικό αντικείμενο του κάθε υποέργου (**Εικόνα 4**), παρότι η ποιότητα της τελικής Έκθεσης ενός μικρού αριθμού έργων (8.1%) ήταν μέτρια έως απογοητευτική, ώστε να μην επιτρέψει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Εικόνα 4. Συνάφεια εκπονηθέντος έργου με το φυσικό αντικείμενο του υποέργου.

Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 37 μεταπτυχιακοί φοιτητές και 44 υποψήφιοι διδάκτορες. Από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, 12 περάτωσαν τις σπουδές τους (απονομή Διπλώματος Ειδίκευσης), ενώ 11 από τους υποψηφίους διδάκτορες ολοκλήρωσαν τη Διδακτορική τους Διατριβή (**Εικόνα 5**). Τονίζεται όμως, ότι σε

ορισμένες περιπτώσεις η ιδιότητα του Επιστημονικού Υπευθύνου δεν συνέπιπτε με την ιδιότητα του Επιβλέποντα Καθηγητή. Αν και στο Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή» του 2008 δεν είχε τεθεί ως προϋπόθεση η υποβολή μεταξύ των παραδοτέων Διπλωματικής Εργασίας ή η Διδακτορικής Διατριβής των μεταπτυχιακών φοιτητών ή των υποψηφίων Διδασκόντων, αντίστοιχα, το γεγονός αυτό μπορεί να υποκρύπτει στοιχεία που εκφυλίζουν τους στόχους του Προγράμματος και τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη σε μελλοντικές προκηρύξεις. Επίσης, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί αποδεκτή η συμμετοχή φοιτητών στο Πρόγραμμα και ακόμη περισσότερο

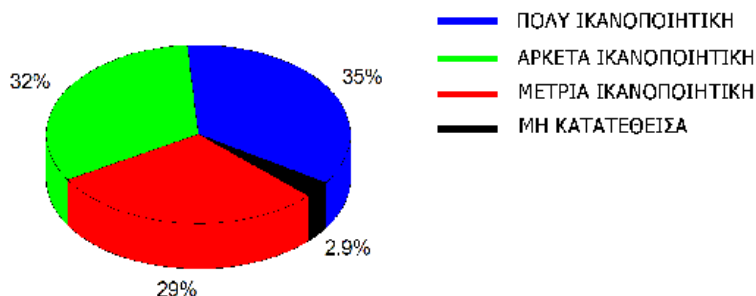

Εικόνα 5. Συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων Διδασκόντων στο Πρόγραμμα και ποσοστό όσων ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους.

η αμοιβή τους από το Πρόγραμμα, χωρίς να εμφανίζονται ως συγγραφείς σε ορισμένες δημοσιεύσεις ή να συμμετέχουν ενεργά σε επιστημονικά Συνέδρια.

Σχετικά με τα παραδοτέα, 23 από τις 33 τελικές Εκθέσεις μπορούν να χαρακτηρισθούν από αρκετά μέχρι πολύ ικανοποιητικές (**Εικόνα 6**). Για 1 έργο δεν κατατέθηκε τελική Έκθεση και η Επιτροπή Ερευνών θα πρέπει να επιληφθεί του θέματος. Η ποιότητα των Εκθέσεων αυτών βοήθησε τους αξιολογητές να σχηματίσουν σαφή άποψη για την ποιότητα των αντιστοίχων υποέργων, πέραν των

ΑΡΤΙΟΤΗΤΑ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

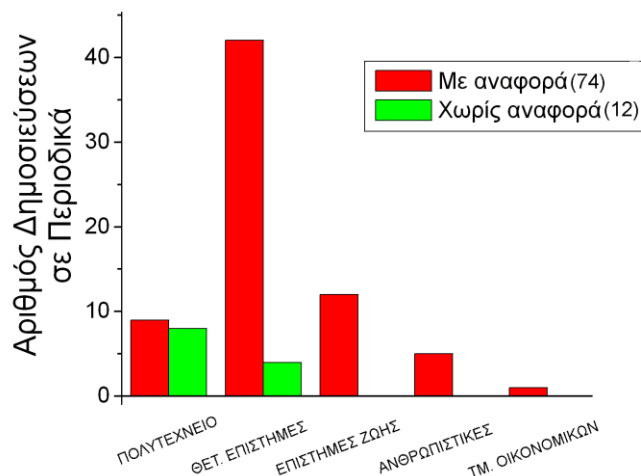

Εικόνα 6. Αρτιότητα Τελικών Εκθέσεων.

εντυπώσεων που αποκομίσθηκαν από τις παρουσιάσεις των έργων κατά τη διάρκεια της Ημερίδας. Ένας λόγος για τη μη πλήρη συμμόρφωση των Επιστημονικών

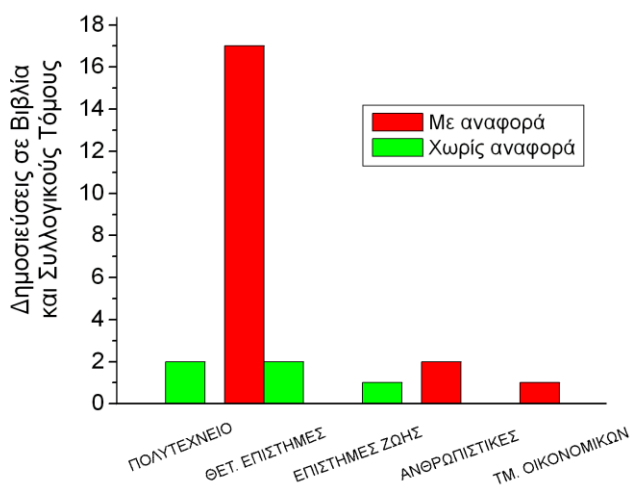
Υπευθύνων στις απαιτήσεις της Επιτροπής «Κ. Καραθεοδωρή» για τη συγγραφή των τελικών Εκθέσεων είναι πιθανώς η αργοπορημένη (Ιούλιος 2012) αποστολή οδηγιών.

Προϊόν της υλοποίησης του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» 2008 ήταν 86 δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (**Εικόνα 7**). Πρέπει να σημειωθεί ότι 12 εξ αυτών δεν ανέφεραν ευχαριστίες προς το Πρόγραμμα, παρά τη συνάφειά τους με το φυσικό αντικείμενο των αντιστοίχων έργων και παρά του ότι οι επιστημονικοί Υπεύθυνοι είχαν ειδοποιηθεί εγκαίρως. Τέλος, παρατηρήθηκαν περιπτώσεις, ευτυχώς λίγες, δημοσιεύσεων που αφορούσαν μελέτες ξένες προς το

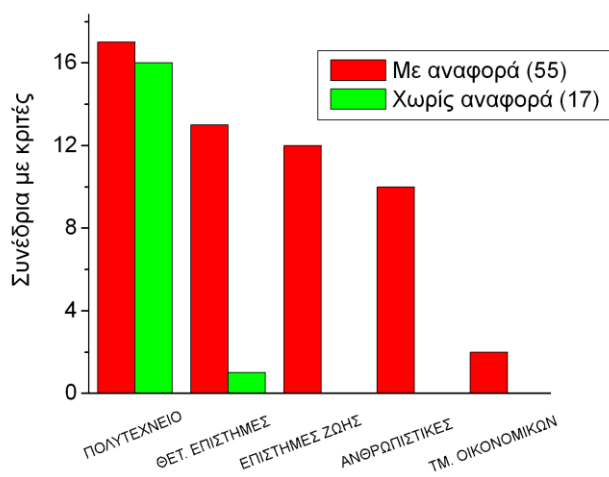
Εικόνα 7. Αριθμός δημοσιεύσεων σε περιοδικά με κριτές, που προέκυψε από την υλοποίηση του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή».

φυσικό αντικείμενο των αντιστοίχων έργων, οι οποίες δηλώθηκαν ως παραδοτέα των έργων. Οι δημοσιεύσεις αυτές δεν ελήφθησαν υπόψη στην αξιολόγηση των έργων. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» δημοσιεύθηκαν επίσης 25 εργασίες σε βιβλία ή συλλογικούς τόμους με κριτές (**Εικόνα 8**), καθώς 6 άλλες δημοσιεύσεις (τεχνικές αναφορές κλπ.). Δεν έλειψαν, και εδώ, περιπτώσεις δη-

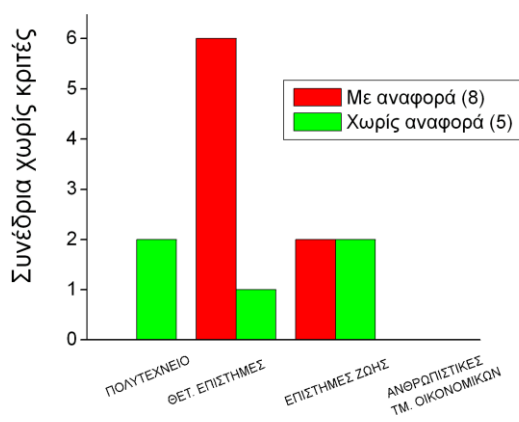

Εικόνα 8. Αριθμός δημοσιεύσεων σε βιβλία και συλλογικούς τόμους, με κριτές

μοσιεύσεων που δεν ανέφεραν ευχαριστίες προς το Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή». Τέλος, στα παραδοτέα αναφέρονται 72 συμμετοχές σε Συνέδρια (υποβολή εργασιών με κρίση), καθώς και 13 συμμετοχές σε Συνέδρια (υποβολή εργασιών χωρίς κρίση) (Εικόνες 9, 10).

Εικόνα 9. Συμμετοχή σε Συνέδρια (υποβολή εργασιών με κρίση)

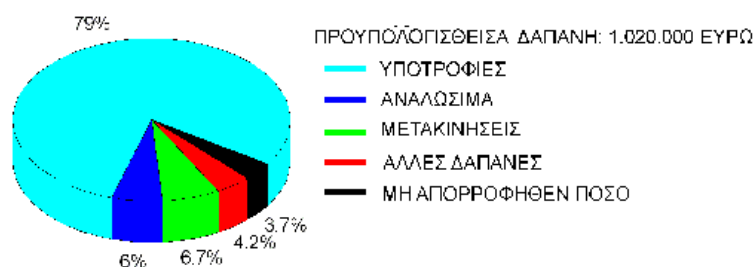

Εικόνα 10. Συμμετοχή σε Συνέδρια (υποβολή εργασιών χωρίς κρίση).

2. Οικονομικός Απολογισμός

Το Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή» 2008 παρουσίασε απορροφητικότητα 96,35%, η οποία ανέρχεται στη συνολική δαπάνη των 982.835 €. Στη δαπάνη αυτή θα πρέπει να προστεθούν και το κόστος αξιολόγησης των προτάσεων που υποβλήθηκαν (αμοιβή κριτών 13.050,00€), το κόστος γραμματειακής υποστήριξης (2.125,00€), το κόστος συντήρησης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την υποβολή των προτάσεων (5.819,00€), καθώς και το κόστος διοργάνωσης της Ημερίδας παρουσιάσεως των αποτελεσμάτων (450,00€ για το Συνεδριακό Κέντρο & 348,00€ για το catering). Η κατανομή των 982.835 € στις επιμέρους δαπάνες του Προγράμματος δίνεται στην **Εικόνα 11**, από την οποία προκύπτει ότι 82,5% του ποσού που δαπανήθηκε αφορούσε στις υποτροφίες των συμμετεχόντων φοιτητών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Εικόνα 11. Οικονομικός απολογισμός

3. Γενικά Σχόλια

Η αποτίμηση του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» αναδεικνύει τη σημασία του προγράμματος στην ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και ειδικότερα της Βασικής Έρευνας που δεν τυγχάνει κρατικής μέριμνας. Είναι ιδιαίτερως σημαντικό, ότι η χρηματοδότηση ορισμένων έργων δεν βοήθησε μόνο στην πραγματοποίηση αξιολογής έρευνας και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, αλλά χρησίμευσε και ως εφαλτήριο για την προετοιμασία ανταγωνιστικών προτάσεων προς Εθνικούς χρηματοδοτικούς φορείς και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ταυτόχρονα, όμως, αναδεικνύει σειρά προβλημάτων που θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη κατά την επόμενη προκήρυξη και υλοποίηση του προγράμματος. Μεταξύ άλλων, θα μπορούσε κανείς να αναφέρει:

α) την ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των έργων, μέσω αξιολόγησης των ενδιαμέσων εκθέσεων και συστηματικής προβολής των ενδιάμεσων και τελικών αποτελεσμάτων των έργων (δημοσιεύσεις, επιστημονικές ανακοινώσεις, τεχνικές αναφορές κ.α) στον ιστότοπο της Επιτροπής Ερευνών

β) την αποτροπή συμμετοχής μεγάλου αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών ή υποψηφίων διδασκόντων ανά υποέργο, η οποία δεν προάγει τον εκπαιδευτικό χαρακτήρα των έργων, ούτε τη συνάφεια της ερευνητικής δραστηριότητας

γ) την ανάγκη επιβολής κυρώσεων στους παραβαίνοντες τους όρους της προκήρυξης και επιβράβευσης σε όσους τηρούν τους κανόνες και υλοποιούν τους ερευνητικούς τους στόχους με συνέπεια και άριστα αποτελέσματα

δ) την αποτροπή φαινομένων «επιστημονικής υπεργολαβίας» (άλλοι υποβάλλουν την πρόταση και άλλοι την υλοποιούν). Διαπίστωση τέτοιων φαινομένων θα πρέπει να συνεπάγεται αυτόματη διακοπή της χρηματοδότησης

ε) την ανάγκη δραστικής μείωσης των εγκρίσεων χορήγησης παράτασης από το 7-μελές Όργανο της Επιτροπής Ερευνών για την υλοποίηση των έργων και περιορισμού αυτών των εγκρίσεων μόνο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης κα όταν αυτό σχετίζεται με την ποιότητα της έρευνας

στ) την απουσία σαφούς στόχου για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. ή διδακτορικού. Προτείνεται η απόκτηση Μ.Δ.Ε. ή διδακτορικού να αποτελεί υποχρεωτικό παραδοτέο του υλοποιούμενου έργου

ζ) την ανάγκη λήψης μέτρων για την ενίσχυση των μεταδιδασκόντων. Προτείνεται η προκήρυξη ειδικής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων από μεταδιδάκτορες στο πλαίσιο του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή»

η) την ανάγκη για βελτίωση του ηλεκτρονικού συστήματος υποβολής των προτάσεων, με αναβαθμισμένη ασφάλεια για προστασία από κακόβουλες επιθέσεις

Πάτρα, 9 Ιουνίου 2013

Η Επιτροπή Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή»